

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA
Kauno medicinos universiteto
Senato
2004 m. gruodžio 17 d.
Nutarimu Nr. 3-11

ATNAUJINTA
2025 m. spalio 1 d.

PROFILAKTINĖ KARDIOLOGIJA

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO PROGRAMA

Dalyko programos koordinatorius:

Kardiologijos instituto Populiacinių tyrimų lab., prof. habil. dr. Abdonas Tamošiūnas

padalinio pavadinimas, vadovo pareigos, pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė

parašas

Padaliniai, dalyvaujantys dalyko programoje:

1. KI Populiacinių tyrimų laboratorija, vedėja prof. dr. Dalia Lukšienė

padalinio pavadinimas, vadovo pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė

parašas

2. VSF Profilaktinės medicinos katedra, vedėja doc. dr. Auksė Domeikienė

padalinio pavadinimas, vadovo pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė

parašas

3. KI Klinikinės kardiologijos laboratorija, vadovė prof. dr. Eglė Ereminienė

padalinio pavadinimas, vadovo pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė

parašas

Kaunas, 2025

Dalyko programos duomenys

Mokslų sritis	Medicinos ir sveikatos mokslai
Mokslo kryptis (kodas)	Visuomenės sveikata – M 004
Dalyko pavadinimas	Profilaktinė kardiologija
Programos apimtis	160 val. (6 ECTS kreditai)
Paskaitos	44 val.
Seminarai	36 val.
Savarankiškas darbas	80 val.

Dalyko programos rengimo grupė

Eil. Nr.	Pedagoginis vardas, vardas, pavardė	Pareigos	Telefonas (darbo)	Elektroninio pašto adresas
1	Prof. Abdonas Tamošiūnas	vyr.m.d.	1758	abdonas.tamosiunas@lsmu.lt
2	Prof. Dalia Lukšienė	vr.m.d.	1736	dalia.luksiene@lsmu.lt

Dalyko programos aprašas:

1. Dalyko programos poreikis

Kol kas širdies ir kraujagyslių ligos išlieka viena iš svarbiausių mirties priežasčių gyventojų mirtingumo struktūroje, o jų profilaktika – viena iš prioritetinių sveikatos sistemos vystymo krypčių. Vystant šių ligų profilaktiką, ypač svarbiu tampa sisteminis, moksliskai pagrįstas požiūris į šių susirgimų rizikos veiksnius bei jų kontrolę. Tai procesas, kurio metu yra identifikuojamos visuomenės sveikatos problemos, o jų supratimas didina širdies ir kraujagyslių ligas lemiančių veiksnių atpažinimą, kompleksinį įvertinimą ir efektyvią kontrolę. Ši programa visų pirma skirta Visuomenės sveikatos krypties doktorantams, tačiau yra rekomenduotina ir medicinos doktorantūros studijoms, susijusioms su širdies ir kraujagyslių ligų problemų sprendimu.

2. Dalyko programos tikslai

Pagrindinis tikslas – gilinti studentų žinias ir supratimą apie veiksnius, susijusius su pagrindinių širdies ir kraujagyslių ligų (ŠKL) išsivystymu bei progresavimu, plitimo mažinimo galimybėmis, šiuolaikinėmis poveikio priemonėmis bei jų praktiniu taikymu.

Programos uždaviniai:

1. Išryškinti mokslinių tyrimų reikšmę analizuojant ir vertinant širdies ir kraujagyslių ligų plitimą Lietuvoje šiuolaikinės sveikatos ir ligos koncepcijos požiūriu.

2. Suteikti naujausių žinių apie šių ligų rizikos veiksnius bei aterosklerozės procesų patofiziologinius mechanizmus ir raidos ypatumus, susijusius su ŠKL profilaktika.

3. Atskleisti sisteminio požiūrio į ŠKL profilaktiką ypatumus ir suformuoti įgūdžius kaip parinkti ir taikyti efektyvias ŠKL profilaktikos priemones.

Šių studijų programa turi sąsajas su visuomenės sveikatos mokslo krypties dalyko „Lėtinių neinfekcinių ligų epidemiologija“ ir „Modernioji visuomenės sveikata“ studijų programų tikslais.

3. Dalyko programos sandara, turinys ir studijų metodai

Dalyko programa išdėstoma: a) paskaitose, kuriose pateikiami pagrindiniai teoriniai teiginiai (44 val.), b) seminaruose, kurių metu taikomos teorinės žinios, dirbama grupėse, pristatomos ir analizuojamos individualiai ar grupėje paruoštos užduotys (36 val.), c) savarankiškam darbui skirtu laiku (80 val.) doktorantai studijuoja mokslinę literatūrą, atlieka praktines užduotis, ruošiasi seminarams ir egzaminui.

4. Įvertinimas.

5. Žinių įsisavinimas vertinamas 10 balų skalėje. **Suminis balas:** 100 proc. balo sudaro: 40 proc. auditorinio darbo (dalyvavimas diskusijose, žodiniai pranešimai, darbas grupėje, individualių ar grupinių užduočių pristatymas) + 30 proc. savarankiško darbo (ŠKL profilaktikos programos pateikimas ir pristatymas grupėje) + 30 proc. baigiamojo patikrinimo (3 teoriniai klausimai).

TEORINĖ DALIS

Eil. Nr.	Paskaitos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Širdies ir kraujagyslių ligos kaip medicininė ir socialinė problema	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
2.	Naujausios žinios apie ŠKL etiologiją, jos klasikinius ir galimus rizikos veiksnius	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
3.	Rizikos veiksniai ir aterosklerozė. Aterosklerozės pirminės ir antrinės profilaktikos patofiziologiniai pagrindai	4 val.	Prof. D. Pangonytė
4.	Ūminių širdies ligos sindromų patogenezė, grėsmės indikatoriai ir profilaktikos galimybės	2 val.	Prof. Pangonytė
5.	IŠL rizikos įvertinimas individualiame ir populiaciniame lygyje	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
6.	Gyvensenos samprata šiuolaikinių ligos ir sveikatos koncepcijos požiūriu	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
7.	Psichologinių veiksnių sąsaja su IŠL išsivystymu	2 val.	Dr. M. Beresnevaitė
8.	Asmenybės psichologiniai ypatumai. Jų ryšys su aterosklerozė ir korekcijos galimybės	2 val.	Dr. M. Beresnevaitė
9.	Daugiafaktorinė širdies ir kraujagyslių ligų profilaktikos koncepcija	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
10.	Dieta, mityba ir širdies ir kraujagyslių ligų profilaktika	4 val.	Prof. J. Petkevičienė
11.	Metabolinis sindromas ir IŠL	2 val.	Prof. D. Lukšienė
12.	Lipidų apykaitos sutrikimų įtaka IŠL išsivystymui. Kontrolės principai	2 val.	Prof. D. Lukšienė
13.	Angliavandenių apykaitos sutrikimų sąsajos su kitais IŠL rizikos veiksniais. Kontrolės principai	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
14.	Arterinės hipertenzijos įtaka IŠL išsivystymui, kontrolė, poveikio priemonės populiaciniame ir individualiame lygyje	2 val.	Dr. L. Šileikienė
15.	Rūkymas ir IŠL. Rūkymo kontrolė. Pagalba metantiems rūkyti. Tarptautinis patyrimas	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
16.	Bendras ir centrinis nutukimas, sąsajos su kitais rizikos veiksniais. Kontrolės principai	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
17.	Fizinio aktyvumo poreikis ir poveikis širdies ir kraujagyslių sistemai	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
18.	Alkoholis, visuomenės ir sveikata. Europos chartija	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
19.	Širdies ir kraujagyslių ligų vystymosi panašumai ir skirtumai tarp vyrų ir moterų	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas
20.	IŠL profilaktika klinikinėje praktikoje	2 val.	Prof. A. Tamošiūnas

TEORINĖ-PRAKTINĖ DALIS

Eil. Nr.	Seminaro temos pavadinimas	Trukmė	Dėstytojas
1.	Sergamumo MI ir mirtingumo nuo IŠL bazių paieška, rodiklių analizė, verifikavimas	4 val.	Prof. A. Tamošiūnas
2.	Oficialioji medicininė statistika. Registrai. Jų privalumai ir trūkumai	4 val.	Prof. A. Tamošiūnas
3.	Rizikos veiksniai ir aterosklerozė patologoanatominiu požiūriu	4 val.	Prof. D. Pangonytė
4.	Veiksnių, įtakojančių gyventojų sveikatą, kompleksinis įvertinimas: apklausa, objektyvus tyrimas. Profilaktinių priemonių plano sudarymas	8 val.	Prof. A. Tamošiūnas
5.	Streso valdymo metodikos. Individualus ir grupinis taikymas, efektyvumo vertinimas	4 val.	Dr. M. Beresnevaitė
6.	Gyvensenos veiksnių įvertinimas. Priemonių plano jų kontrolei sudarymas individualiame ir visuomenės lygyje	6 val.	Prof. D. Lukšienė
7.	Tarptautinių ir nacionalinių ŠKL profilaktikos programų kritinė analizė	4 val.	Prof. A. Tamošiūnas
8.	Individualiai paruoštų širdies ir kraujagyslių ligų profilaktikos programų pateikimas ir jų aptarimas grupėje	4 val.	Prof. A. Tamošiūnas

SAVARANKIŠKAS DARBAS

Pasiruošimas auditoriniams užsiėmimams, individualių užduočių rengimas, pasiruošimas egzaminui.

Priedas Nr. 1

Rekomenduojama literatūra

Eil. Nr.	Leidinio pavadinimas	Leidinio autorius	Leidimo metai ir leidykla
1.	Global Effect of Cardiovascular Risk Factors on Lifetime Estimates.	Global Cardiovascular Risk Consortium; Magnussen C, Alegre-Diaz J, Al-Nasser LA, Amouyel P, Aviles-Santa L, Bakker SJL, et al.	N Engl J Med. 2025 Jul 10;393(2):125-138. doi: 10.1056/NEJMoa2415879.
2.	Metabolic mediators of the effects of body-mass index, overweight, and obesity on coronary heart disease and stroke: a pooled analysis of 97 prospective cohorts with 1·8 million participants.	Global Burden of Metabolic Risk Factors for Chronic Diseases Collaboration (BMI Mediated Effects); Lu Y, Hajifathalian K, Ezzati M, Woodward M, Rimm EB, Danaei G.	Lancet. 2014 Mar 15;383(9921):970-83. doi: 10.1016/S0140-6736(13)61836-X.

4.	SCORE2 risk prediction algorithms: new models to estimate 10-year risk of cardiovascular disease in Europe.	SCORE2 working group and ESC Cardiovascular risk collaboration.	Eur Heart J. 2021 Jul 1;42(25):2439-2454. doi: 10.1093/eurheartj/ehab309.
5.	Cardiovascular risk factors and cognitive function in middle aged and elderly Lithuanian urban population: results from the HAPIEE study.	Tamosiunas A, Baceviciene M, Reklaitiene R, Radisauskas R, Jureniene K, Azaraviciene A, et al.	BMC Neurol. 2012;12:149. doi: 10.1186/1471-2377-12-149.
5.	Mortality in relation to smoking: 50 years' observations on male British doctors	Doll R, Peto R, Boreham J, et al.	BMJ 2004; 302:868-4
6.	Risk factors for CVD in women, assessment and management Regional and temporal differences in the associations between cardiovascular disease and its classic risk factors: an analysis of 49 cohorts from 11 European countries. t	Reinikainen J, Kuulasmaa K, Oskarsson V, Amouyel P, Biasch K, Brenner H, et al.	Eur J Prev Cardiol. 2024 Mar 27;31(5):569-577. doi: 10.1093/eurjpc/zwad359.
7.	Occurrence of coronary events in the absence of traditional risk factors: Understanding residual risk.	Arnold N, Goßling A, Weimann J, Bay B, Zeller T, Ferrario MM, et al.	Atherosclerosis. 2025 Oct;409:120475. doi: 10.1016/j.atherosclerosis.2025.120475.
8.	Worldwide trends in underweight and obesity from 1990 to 2022: a pooled analysis of 3663 population-representative studies with 222 million children, adolescents, and adults.	NCD Risk Factor Collaboration (NCD-RisC).	Lancet. 2024 Mar 16;403(10431):1027-1050. doi: 10.1016/S0140-6736(23)02750-2.
9.	Worldwide trends in blood pressure from 1975 to 2015: a pooled analysis of 1479 population-based measurement studies with 19·1 million participants.	NCD Risk Factor Collaboration (NCD-RisC).	Lancet. 2017 Jan 7;389(10064):37-55. doi: 10.1016/S0140-6736(16)31919-5.
10.	Sveikos ir tvarios mitybos rekomendacijos (papildytos)	Bartkevičiūtė R., Barzda A, Bulotaitė G., Miliauskė R., Drungilas V., Česnakauskienė I., Stukas R.	Vilnius, 2022, 47 p.

11.	Prevalence, awareness, treatment and control of hypertension, diabetes and hypercholesterolemia, and associated risk factors in the Czech Republic, Russia, Poland and Lithuania: a cross-sectional study.	Lu W, Pikhart H, Tamosiunas A, Kubinova R, Capkova N, Malyutina S, Pająk A, Bobak M	BMC Public Health. 2022 May 4;22(1):883. doi: 10.1186/s12889-022-13260-3.
12.	Trends in major risk factors and mortality from main non-communicable diseases in Lithuania, 1985-2013.	Tamosiunas A, Klumbiene J, Petkeviciene J, Radisauskas R, Vikhireva O, Luksiene D, Virviciute D	BMC Public Health. 2016 Aug 4;16:717. doi: 10.1186/s12889-016-3387-0.
13.	Kardialinė patologija	Stalioraitytė E, Pangonytė D	1997; Vilnius
14.	Nutrition for a healthy life – WHO recommendations	WHO, 2025	WHO, 18 July 2025 https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/nutrition---maintaining-a-healthy-lifestyle
15.	Predictive importance of the visceral adiposity index and atherogenic index of plasma of all-cause and cardiovascular disease mortality in middle-aged and elderly Lithuanian population.	Tamosiunas A, Luksiene D, Kranciukaite-Butylkiniene D, Radisauskas R, Sopagiene D, Bobak M.	Front Public Health. 2023 Mar 13;11:1150563. doi: 10.3389/fpubh.2023.1150563.
16.	Comparison of four definitions of the metabolic syndrome and odds of ischemic heart disease in the Lithuanian urban population.	Luksiene DI, Baceviciene M, Tamosiunas A, Reklaitiene R, Radisauskas R	Int J Public Health . 2012 Jun;57(3):543-50.
17.	Trends in prevalence, awareness, treatment, and control of hypertension, and the risk of mortality among middle-aged Lithuanian urban population in 1983-2009.	Reklaitiene R, Tamosiunas A, Virviciute D, Baceviciene M, Luksiene D	BMC Cardiovasc Disord . 2012 Aug 31;12:68. doi: 10.1186/1471-2261-12-68
18.	Prognostic Implications of Physical Activity on Mortality from Ischaemic Heart Disease: Longitudinal Cohort Study Data.	Luksiene D, Jasiukaitiene V, Radisauskas R, Tamosiunas A, Bobak M.	J Clin Med. 2023 Jun 22;12(13):4218. doi: 10.3390/jcm12134218.
19.	2024 ESC Guidelines for the management of	John William McEvoy, Cian P McCarthy, Rosa Maria Bruno,	European Heart Journal, Volume 45, Issue 38, 7

	elevated blood pressure and hypertension: Developed by the task force on the management of elevated blood pressure and hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and endorsed by the European Society of Endocrinology (ESE) and the European Stroke Organisation (ESO)	Sofie Brouwers, Michelle D Canavan, Claudio Ceconi, et al., ESC Scientific Document Group	October 2024, Pages 3912–4018, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae178
20.	The North Karelia Project: from community intervention to national activity in lowering cholesterol levels and CHD risk	Puska P	Eur Heart J 1999; 1(Suppl.S): S9-S13
21.	2021 ESC Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice: Developed by the Task Force for cardiovascular disease prevention in clinical practice with representatives of the European Society of Cardiology and 12 medical societies With the special contribution of the European Association of Preventive Cardiology (EAPC),	Visseren FLJ, Mach F, Smulders YM, Carballo D, Koskinas KC, Bäck M, et al., ESC Scientific Document Group	European Heart Journal, Volume 42, Issue 34, 7 September 2021, Pages 3227–3337, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehab484
22.	Coronary heart disease epidemiology. From aetiology to public health.	Ed. Marmot M., Elliot P.	Oxford University Press 2005; 935 p.

Numatomų dėstytojų sąrašas:

1. Dalyko programoje dėstysiantys profesoriai arba vyriausieji mokslo darbuotojai:
Prof. habil.dr. Abdonas Tamošiūnas
Prof. habil.dr. Dalia Pangonytė
Prof. dr. Janina Petkevičienė
Prof. dr. Dalia Lukšienė
2. Kiti dalyko programos dėstytojai:
Dr. Margarita Beresnevaitė
Dr. Lolita Šileikienė
3. D. Virvičiūtė